

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**Кафедра української літератури, компаративістики
і соціальних комунікацій**



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Спеціальність 8.02030301
Українська мова та література

галузь знань 0203 Гуманітарні науки.

Гуманітарний інститут

2014-2015 рік

*Структура програми
модуль, модуль
завдання
Курсу навчальної
програми*

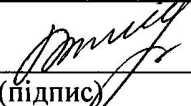
Робоча програма «Історія вивчення української мови та української літератури» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю 8.02030301 Українська мова та література, галузі знань 0203 Гуманітарні науки
2014 року. – 37 с.

Розробник: Хамедова Ольга Анатоліївна, доцент, кандидат філологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і соціальних комунікацій

Протокол від. “ ” вересня 2014 року №

/ Завідувач кафедри української літератури, компаративістики і соціальних комунікацій


(підпис) _____ (Я. О. Поліщук)
(прізвище та ініціали)

“ ” _____ 20__ року

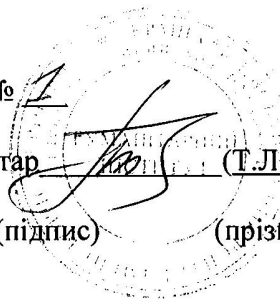
Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту за напрямом підготовки
(спеціальністю) _____

(шифр, назва)

Протокол від. “23” Вересня 2014 року № 1

“ ” _____ 20__ року Вчений секретар _____ (Т.Л.Видайчук)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)



Історія вивчення української мови та української літератури. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 40 с.

Укладач: Хамедова О.А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і соціальних комунікацій.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I.</i>	9
<i>Змістовий модуль II.</i>	10
<i>Змістовий модуль III.</i>	11
<i>Змістовий модуль IV.</i>	12
IV. Навчально-методична карта дисципліни	
«Історія вивчення української мови та української літератури»	13
V. Плани семінарських занять.	15
VI. Завдання для самостійної роботи.	26
VII. Індивідуальне навчальне завдання.	28
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	30
IX. Методи навчання.	32
X. Методичне забезпечення курсу.	32
XI. Питання до екзамену.	32
XII. Рекомендована література	
Основна.	34
Додаткова.	35

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія вивчення української мови та української літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою української літератури, компаративістики і соціальних комунікацій на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяг знань, який повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія вивчення української мови та української літератури», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Історія вивчення української мови та української літератури» покликаний систематизувати та узагальнити відомості про історію українського мовознавства та літературознавства

Мета – ознайомити студентів із основними питаннями курсу з урахуванням сучасного стану науки про мову і літературу.

Завданнями курсу є :

- дати систематизоване уявлення про розвиток українського мовознавства та літературознавства від давнини до сучасності;
- сформулювати знання про основні етапи та історичні умови розвитку української філологічної науки;
- ознайомити з найважливішими працями видатних дослідників української мови та української літератури;
- закріпити навички оцінювання та аналізу наукових концепцій видатних лінгвістів і літературознавців.

Місце курсу в системі літературознавчих, лінгвістичних, філософських, психологічних та інших дисциплін.

Міжпредметні зв'язки. Курс «Історія вивчення української мови та української літератури» спирається на курси «Вступ до мовознавства», «Історія української мови», «Сучасна українська літературна мова», «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури», «Теорія літератури», використовує поняття філософії, культурології, естетики, психології.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають відповідні уміння та навички.**

Вимоги до знань студентів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні етапи розвитку українського мовознавства та літературознавства;
- найважливіші праці з історії вивчення української мови та української літератури;
- історію вивчення основних розділів науки про українську мову;
- історію вивчення української літератури від давнини до сьогодення.

Вимоги до умінь і навичок студентів.

Студент повинен **вміти**:

- характеризувати основні етапи розвитку українського мовознавства та літературознавства;
- аналізувати наукову концепцію дослідника з урахуванням сучасного стану науки про мову і літературу;
- визначати роль дослідника і його робіт в історії української філологічної науки.

Студент повинен володіти навичками

- аналізу лінгвістичних і літературознавчих концепцій;
- визначення особливостей розвитку української мови і літератури певного історичного періоду.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 180 год. із них 24 год. – лекції, 24 год. – семінарські заняття, 8 год. – індивідуальна робота, 8 год. – модульні контрольні роботи, 80 год. – самостійна робота, іспит – 8/36 год.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Історія вивчення української мови та української літератури» завершується іспитом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: історія українського мовознавства, історія українського літературознавства, лінгвістичні та літературознавчі концепції дослідників.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>5 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>180 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань 0203 Гуманітарні науки</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 8.02030301 Українська мова та література</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«магістр»</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 5.</p> <p>Семестр: 9-10</p> <p>Аудиторні заняття: 56 годин, з них Лекції (теоретична підготовка): <i>24 години</i> Семінарські заняття: <i>24 години</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>8 годин</i></p> <p>Самостійна робота: 80 годин</p> <p>ПМР: 8 год. Вид контролю: іспит 36 год.</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий модульний контроль
Змістовий модуль I.									
1	<i>Основні етапи розвитку українського мовознавства</i>	12	4	2		2	2	6	
2	<i>Вивчення українського правопису: історичний аспект</i>	10	4	2		2		6	
	<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2							2
	Разом	24	10	4		4	2	12	2
Змістовий модуль II.									
3	<i>Історія української лексикографії і лексикології</i>	10	4	2		2		6	
4	<i>Історія вивчення фонетики й граматики української мови.</i>	12	4	2		2		8	
5	<i>Українська діалектологія: історія розвитку</i>	10	4	2		2		6	
6	<i>Вивчення історії української мови.</i>	14	4	2		2	2	8	
	<i>Модульна контрольна робота № 2</i>	2							2
	Разом	48	18	8		8	2	28	2
Змістовий модуль III.									

7	Зародження та розвиток українського літературознавства -	10	4	2		2		6	
8	Українське літературознавство в перші десятиріччя XIX ст.	10	4	2		2		6	
9	Розвиток українського літературознавства в середині XIX ст.	10	4	2		2		6	
10	Українське літературознавство в останні десятиліття XIX ст	14	6	2		2	2	8	
	Модульна контрольна робота № 3	2							2
	Разом	46	18	8		8	2	26	2
Змістовий модуль IV.									
11	Українське літературознавство XX століття: здобутки і втрати.	14	6	2		2	2	8	
12	Українське літературознавство на сучасному етапі.	10	4	2		2		6	
	Модульна контрольна робота № 3	2							2
	Разом	26	10	4		4	2	14	2
Разом за навчальним планом		180	56	24		24	8	80	8/36

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА: ПЕРІОДИЗАЦІЯ, НАЙВАЖЛИВІШІ ПРАЦІ.

Лекція 1. Історія українського мовознавства: періодизація, найважливіші праці (2 год.).

Мовознавство у найдавніший період (XI-XIII ст.). Староукраїнське мовознавство (14-18 ст.). Мовознавчі концепції XIX - поч. XX ст. Мовознавство радянського періоду. Вивчення української мови на сучасному етапі.

Література: 2, 16, 25, 27, 39, 47, 52, 61.

Семінар 1. Основні етапи розвитку історії українського мовознавства (2 год.).

Лекція 2. Становлення та історія вивчення української графіки й орфографії (2 год.).

Графіка й орфографія старослов'янського періоду. Історія кириличного письма. Правопис старого українського письменства (XIV-XVII) ст. Нова графіка («гражданка») у XVIII ст. Становлення українського правопису у XIX ст. Правописи О.Павловського й М.Максимовича. «Кулішівка». «Драгоманівка». Розвиток графіки й орфографії на західноукраїнських землях. «Желехівка». Становлення єдиного українського правопису у 1920-х рр. «Сталінський» правопис 1930-х рр. Український правопис на сучасному етапі.

Література: 2, 39, 40, 49, 53, 60, 61

Семінар 2. Вивчення українського правопису: історичний аспект (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Лекція 3. Українська лексикографія. Історія вивчення української лексики й фразеології (2 год.).

Староукраїнська лексикографія (XIV-XVIII ст.). Словник Лаврентія Зизанія. Лексикон Памви Беринди. Лексикографія нової української літературної мови. Словник П.Білецького-Носенка. «Словарь української мови» Б.Грінченка. Здобутки і втрати української лексикографії в радянський період. Найвидатніші праці з української лексикології. Вивчення української фразеології.

Семінар 3. Історія української лексикографії і лексикології (2 год.).

Література: 2, 6, 8, 11, 24, 37, 39

Лекція 4. Історія вивчення української фонетики й граматики (2 год.).

Вивчення фонетики й граматики у Російській та Австро-Угорській імперіях. Визначні українські граматики XIX ст. Праці, присвячені фонетиці, XIX ст.

Вивчення фонетики й граматики у 1920-х рр. Академічні курси сучасної української літературної мови другої половини XX ст. (2 год.).

Література: 2, 6, 9, 12, 24, 38,41, 44

Семінар 4. Вивчення української фонетики й граматики (2 год.).

Лекція 5. Дослідження з української діалектології. (2 год.).

Зародження української діалектології. Діалектологічні дослідження XIX ст. Українська діалектологія XX ст. Діалектологія в незалежній Україні.

Література: 2, 39, 60,61, 65

Семінар 5. Українська діалектологія: історія вивчення (2 год.).

Лекція 6. Вивчення історії української мови (2 год.).

Вивчення походження української мови. Вивчення пам'яток історії мови. Дослідження з історичної фонетики. Вивчення історичної морфології. Дослідження з історичної лексикології. Вивчення історичного словотвору. Дослідження з історичного синтаксису. Історія лінгвостилістичних досліджень. Основні проблеми і перспективи вивчення історії української мови.

Література: 24, 37, 38,39, 44, 60.

Семінар 6. Вивчення історії української мови (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ

Лекція 7. Джерела українського літературознавства (XI-XVIII ст.) (2 год.).

Початки літературознавства у Київській Русі. Літературознавчі дослідження доби Ренесансу. Українські поетики XVII – XVIII ст.: аналіз праць «Сад поетичний» М. Довгалецького, «De arte poetica» Ф.Прокоповича та ін. Г.Сковорода в історії українського літературознавства.

Література: 3,5, 10, 26, 34, 46,50, 68.

Семінар 7. Зародження українського літературознавства. Вивчення української літератури у першій половині XIX століття. (2 год.)

Лекція 8. Українське літературознавство першої половини XIX ст. (2 год.).

Дослідження вчених Харківського університету (І.С. Рижський, І.Кронеберг; І.Срезневський). М.Максимович в історії українського літературознавства, значення його праць «Малоросійські пісні», «Історія давньої руської словесності», «Про народну історичну поезію у Давній Русі», «Пісня про Полк Ігорев», «До пояснення та історії Слова о Полку Ігоревім», «Книжна історія южно-руська», «Про початок книговидання у Києві». М.Костомаров і його концепція нової української літератури.

Література: 23, 34, 35, 68, 71

Лекція 9. Літературні дискусії, полеміки другої половини ХІХ століття. (2 год.).

Літературна дискусія 1873-1878 рр.: основні учасники, проблеми, здобутки. Полеміка М.Драгоманова з Б.Грінченком («Листи на Наддніпрянську Україну», «Листи з України Наддніпрянської»). Наслідки літературних дискусій.

Література: 23, 26, 30, 31, 32, 33,34, 35, 68

Семінар 8. Розвиток українського літературознавства в другій половині ХІХ століття (2 год.).

Лекція 10. Українське літературознавство в останні десятиліття ХІХ ст. (2 год.).

Культурно-історичний напрям в історії українського літературознавства. П. Куліш в історії української літературної критики. «Історія літератури руської» О.Огоновського і біографічний метод. Психологічна школа в українському літературознавстві другої половини ХІХ ст. Психолінгвістичний метод О.Потебні, його теоретичні та історико-літературні дослідження. Внесок М.Драгоманова у розвиток літературознавства. І.Франко як літературознавець.

Література: 32, 33, 56, 57, 58, 68, 69, 71

Семінар 9. Літературні дискусії в останні десятиліття ХІХ століття (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV. УКРАЇНСЬКЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ХХ- ПОЧ. ХХІ ст.: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Лекція 11. Шляхи розвитку українського літературознавства у ХХ ст. (2 год.).

Видатні праці вітчизняних літературознавців першої половини ХХ ст. (С.Єфремов, М.Грушевський, Б.Лепкий, М.Зеров, М.Возняк, О.Дорошкевич). Літературознавчі праці М.Євшана: модерністський погляд на літературу. «Історія української літератури» Дмитра Чижевського. Сталінські репресії і переслідування української філологічної науки. Вульгарно-соціологічний підхід у літературознавстві і його наслідки. «Історія української літератури» В.Коряка. О.І. Білецький у літературознавстві радянського періоду. Досягнення і втрати українського літературознавства другої половини ХХ ст.

Література: 22, 23, 26, 45, 54, 71,73

Семінар 10. Українське літературознавство першої половини ХХ століття. (2 год.).

Семінар 11. Українське радянське літературознавство: здобутки і втрати (2 год.).

Лекція 12. Новітні напрями і течії в українському літературознавстві (2 год.).
Повернення досліджень вчених минулої доби у сучасне літературознавство. Реінтерпретація творчості письменників радянського періоду. Полеміка про нову історію української літератури. Сучасні академічні курси історії української літератури. Становлення нової методології у літературознавстві. Постструктуралізм. Деконструктивізм. Психоаналіз у літературознавстві. Феміністична критика. Рецептивна естетика. Наратологія. Постколоніальна критика.

Література: 7, 42, 66, 68, 73, 74, 75

Семінар 12. Українське літературознавство на сучасному етапі (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія вивчення української мови та української літератури»

Разом: 180 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 24 год., індивідуальна робота – 8 год., самостійна робота – 80 год., підсумковий контроль – 8 год. / іспит – 36 год.

Тиждень	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	1-2	3-4	5-6	7-8
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			
Назва модуля	ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО		ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ				ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА:			

	МОВОЗНАВСТВА: ПЕРІОДИЗАЦІЯ НАЙВАЖЛИВІШІ ПРАЦІ	УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ					ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ			
Кількість балів за модуль	17 б.	85 б.					93			
Лекції	1	3	4	5	6	7	8	9	10	
Дати										
Теми лекцій	Історія українського мовознавства: періодизація, найважливіші праці 1 б.	Історія вивчення графіки й орфографії 1 б.	Лексикографія. Історія вивчення української лексики й фразеології 1 б.	Історія вивчення української фонетики й граматики 1 б.	Дослідження з української діалектології 1 б.	Вивчення історії української мови 1 б.	Джерела українського літературознавства (XI-XVIII ст.) 4 б.	Вивчення української літератури в перші десятиріччя XIX ст. 1	Вивчення української літератури в друг. пол. XIX ст.	Українське літературознавство останньої третини XIX Літературні дискусії.
Теми семінарських занять	Основні етапи розвитку історії українського мовознавства 11 б.	Вивчення українського правопису: історичний аспект	Історія української лексикографії і лексикології 11 б.	Вивчення української фонетики й граматики	Українська діалектологія: історія вивчення	Вивчення історії української мови	Зародження українського ксплітературознавства. Вивчення У.Лу перш. пол.	Розвиток українського літературознавства в друг. пол., XIX ст..	Літературні дискусії в останній третині XIX століття	
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)					Модульна контрольна робота № 3 (25 балів)			
ІНДЗ	30 балів									
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)									

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА: ПЕРІОДИЗАЦІЯ, НАЙВАЖЛИВІШІ ПРАЦІ.

Семінар № 1

Основні етапи розвитку історії українського мовознавства.

1. Мовознавство у найдавніший період (XI-XIII ст.);
2. Староукраїнське мовознавство (14-18 ст.);
3. Мовознавчі концепції XIX - поч. XX ст.
4. Мовознавство радянського періоду.
5. Вивчення української мови на сучасному етапі.

Література

1. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С.П. Бевзенко. – К.: Вища школа, 1991. – 231 с.
2. Гнатюк Г. М. Дещо з історії Інституту мовознавства / Г.М. Гнатюк // Мовознавство. – 2010. – № 4/5. – С. 77–87.
3. Горещкий П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горещкий ; Відп. ред. С. П. Левченко. - К. : Вид-во Акад. наук Укр. РСР, 1963. - 243 с.
4. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України – 75. 1930–2005: Матеріали до історії / В. Г. Складенко (відп. ред.). – К.: Довіра, 2005. – 566 с.
5. Лукінова Т. Б. Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України 75 років / Т.Б. Лукінова // Мовознавство. – 2005. – № 3/4. – С. 3–24.
6. Лукінова Т. Б. Так це було./ Т.Б. Лукінова . // Мовознавство. – 2010. – № 4/5. – С. 56–65.
7. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967] : Колективна моногр. / Відп. ред. Й. А. Багмут; - К.: Наук. думка, 1967. – 455 с.
8. Німчук В. В. Мовознавство на Україні в XIV-XVII ст. [Текст] / В. В. Німчук. - К.: Наук. думка, 1985. – 223 с.
9. Павлюк М. В. Основні етапи розвитку українського мовознавства дожовтневого періоду. – К.:Одеса: Вища школа,1978.
10. Русанівський В. М. Дещо з історії Інституту / В. М. Русанівський // Мовознавство. – 2005. – № 3/4. – С. 25–32.
11. Селігей П. О. Українське академічне мовознавство за дев'яносто років (1918–2008) / П.О. Селігей // Мовознавство. – 2008. – № 4/5. – С. 3–17.

Семинар № 2

Вивчення українського правопису: історичний аспект

1. Графіка й орфографія старослов'янського періоду.
Історія кириличного письма.
2. Правопис старого українського письменства (XIV-XVII) ст.
3. Нова графіка («гражданка») у XVIII ст..
4. Становлення українського правопису у XIX ст. .
 - 4.1. Правописи О.Павловського й М.Максимовича.
 - 4.2 «Кулішівка».
 - 4.3. «Драгоманівка».
5. Розвиток графіки й орфографії на західноукраїнських землях.
6. Український правопис у 1920-х рр. «Сталінський» правопис 1930-х рр..
8. Український правопис на сучасному етапі.

Література

1. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С.П. Бевзенко. – К.: Вища школа, 1991. – 231 с.
2. Історія української мови : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів / Упоряд.: С. Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко. - К. : Либідь, 1996. - 288 с.
3. Історія українського правопису XVI-XX століття: Хрестоматія. – К.: Наук. думка, 2004. – 584 с.
4. Крижанівська О. І. Історія української мови : Історична фонетика. Історична граматики : навч. посіб. / О. І. Крижанівська. – К.: Академія, 2010. – 246 с.
5. Москаленко А. А. Історія українського правопису: (радянський період) / А. А. Москаленко. – Одеса: ОДУ, 1968. – 61 с.
6. Москаленко А. А. Нарис історії українського алфавіту й правопису / А.А. Москаленко. – Одеса, 1958.
7. Огієнко І.І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови / Упоряд. авт. іст.-біогр. нарису і приміт. М. С. Тимошик. – К. : Либідь, 1995. - 296 с.
8. Русанівський В.М. Становлення і розвиток системи правопису // Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967] : Колективна моногр. / Відп. ред. Й. А. Багмут; - К.: Наук. думка, 1967. – С. 128-144
9. Український правопис. - К. : Наук. думка, 2008. – 286 с.
10. Захарків О. Український правопис: стан і перспективи / О. Захарків. - // Педагогічна думка. 2009. - № 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Семінар № 3

Історія української лексикографії і лексикології.

1. Староукраїнська лексикографія (XIV-XVIII ст.). Словник Лаврентія Зизанія. Лексикон Памви Беринди.
2. Лексикографія нової української літературної мови. Словник П.Білецького-Носенка.
3. «Словарь української мови» Б.Грінченка.
4. Здобутки і втрати української лексикографії в радянський період.
5. Найвидатніші праці з української лексикології.

Література

1. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С.П. Бевзенко. – К.: Вища школа, 1991. – 231 с.
2. Ващенко В. С. Українська лексикологія : семантико-стиліст. типологія слів: посібник для студентів-філологів / В. С. Ващенко. - Дніпропетровськ: ДДУ, 1979. - 127 с.
3. Горецький П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горецький ; Відп. ред. С. П. Левченко ; Акад. наук УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Вид-во Акад. наук Укр. РСР, 1963. - 243 с.
4. Гордієнко Н. Г. Українська лексикографія 90-х років ХХ - початку ХХІ століття: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук : 10.02.01 / Гордієнко Наталія Григорівна; Нац. акад. наук України, Ін-т укр. мови. – К., 2011. – 19 с.
5. Історія української мови: Лексика і фразеологія / В. О. Винник, В. Й. Горобець, В. Л. Карпова та ін. - К. : Наук. думка, 1983. - 743 с.
6. Історія української мови : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів / Упоряд.: С. Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко. - К. : Либідь, 1996. - 288 с.
7. Зизаній Лаврентій. Граматика словенська. – К., 1980.
8. Кульчицька Т.Ю. Українська лексикографія XIII-XX ст. : Бібліогр. покажчик / Т. Ю. Кульчицька; Нац. акад. наук України ; Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. - Л., 1999. - 359 с.
9. Лексика. Лексикологія. Лексикографія.: (бібліогр. покажч., матеріали на допомогу наук. та навч. роботі) / Одеський держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка ; [упоряд.: А. А. Москаленко, В. М. Терлецька]. – Одеса : Б. в., 1973. – 62 с.
10. Майборода О.А. Українська фразеологія як джерело народознавства : Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук (10.02.01) / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2002. – 20 с.

11. Назаренко О. В. Українська фразеологія як вираження національного менталітету: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук (10.02.01) / Дніпропетр. нац. ун-т. – Донецьк, 2001. – 20 с.
12. Смотрицький М. Граматика / М. Смотрицький; підгот. факс. вид. та дослідж. пам'ятки В. В. Німчука ; АН УРСР, Ін-т мовознавства. - К: Наук. думка, 1979. – 111 с.
13. Ужченко В. Д. Українська фразеологія : [Навч. посібник для філол. фак. ун-тів] / В. Д. Ужченко, Л. Г. Авксентьєв. - Харків: Основа, 1990. - 168 с.

Семинар № 4

Вивчення фонетики й граматики української мови

1. Вивчення фонетики й граматики в Російській та Австро-Угорській імперіях.
2. Визначні українські граматики ХІХ ст.
3. Праці, присвячені фонетиці, ХІХ ст.
4. Вивчення фонетики й граматики під час «українізації».
5. Академічні курси сучасної української літературної мови другої половини ХХ ст.

Література

1. Блик О. П. Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія : Посібник для вчителів / О. П. Блик. – К. : Рад. шк., 1988. – 127 с.
2. Вихованець І. Р.. Граматика української мови: Синтаксис: Підруч. для студ. філол. фак. вузів / І. Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – 365 с.
3. Граматика слова і граматика мови: Зб. наук. пр., присвячений ювілею Вихованця І. Р. / Редкол.: А. П. Загнітко (наук. ред.) тв ін. ; Нац. акад. наук України ; Ін-т укр. мови ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк : ДонНУ, 2005. – 273 с.
4. Граматика Івана Федорова: [фотомеханічне відтворення оригіналу "Граматики", видрукуваної Іваном Федоровим у Львові 1574 року] / [відп. за вип. М. В. Сидоренко]. – К.: Дніпро, 1964. – 81 с.
5. Зизаній Лаврентій. Граматика словенська. – К., 1980.
6. Історія української мови: Хрестоматія: Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів / Упоряд.: С. Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко. – К.: Либідь, 1996. – 288 с.
7. Кислиця Д. Граматика української мови / Д. Кислиця. - Нью-Йорк : Вид-во шкільної ради, 1995. - 180 с.
8. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967]: Колективна моногр. / Відп. ред. Й. А. Багмут; - К.: Наук. думка, 1967. – 455 с.
9. Павлюк М. В. Основні етапи розвитку українського мовознавства дожовтневого періоду. – К.:Одеса: Вища школа, 1978.
10. Плющ М.Я. Граматика української мови : Підруч. для філол. спеціальностей вузів : У 2-х ч. Ч. 1 : Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М. Я. Плющ. – К. : Вища шк., 2005. – 286 с.

11. Селігей П. О. Українське академічне мовознавство за дев'яносто років (1918–2008) / П.О. Селігей // Мовознавство. – 2008. – № 4/5. – С. 3–17

12. Смотрицький, М. Граматика / М. Смотрицький ; підгот. факс. вид. та дослідж. пам'ятки В. В. Німчука ; АН УРСР, Ін-т мовознавства. – К.: Наук. думка, 1979. – 111 с.

Семінар № 5

Українська діалектологія: історія вивчення

1. Зародження української діалектології.
2. Діалектологічні дослідження XIX ст..
3. Українська діалектологія XX ст..
4. Діалектологія в незалежній Україні.

1. Бевзенко С. П. Вступ до української діалектології : конспект лекцій для студентів / С. П. Бевзенко.- Одеса : Одеський держ. ун-т, 1965. - 67 с.

2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія : Навч. посіб. для студ. філол. фак. ун-тів і пед. ін-тів / С. Ф. Бевзенко. - К. : Вища шк., 1980. - 246 с.

3. Бевзенко С. П. Українська діалектологія; Фонетика : Навч. посіб. / С. Ф. Бевзенко .. – Одеса, 1974. - 50 с.

4. Дзендзелівський Й.О. Конспект лекцій з курсу української діалектології. Вступні розділи / Й.О. Дзендзелівський. – Ужгород: Вид-во Ужгород. ун-ту, 1966. – С. 50-91.

5. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967] : Колективна моногр. / Відп. ред. Й. А. Багмут; - К.: Наук. думка, 1967. – 455 с.

6. Селігей П. О. Українське академічне мовознавство за дев'яносто років (1918–2008)/ П.О. Селігей // Мовознавство. – 2008. – № 4/5. – С. 3–17

7. Українська діалектологія і ономастика : Зб. ст. / Редкол.: К. К. Цілуйко (голова) та ін. ; Акад. наук УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. - К. : Наук. думка, 1964. - 228 с.

Семінар № 6

Вивчення історії української мови

1. Вивчення походження української мови.
2. Дослідження з історичної фонетики.
3. Вивчення історичної морфології.
4. Дослідження з історичної лексикології.
5. Вивчення історичного словотвору.
6. Дослідження з історичного синтаксису.
7. Вивчення історичної лінгвостилістики.

Література

1. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С.П. Бевзенко. – К.: Вища школа, 1991. – 231 с.

2. Історія української мови : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів / Упоряд.: С. Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко. - К. : Либідь, 1996. - 288 с.
3. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967]: Колективна моногр. / Відп. ред. Й. А. Багмут; - К.: Наук. думка, 1967. – 455 с.
4. Москаленко А. А. Нормалізація української літературної мови : Бібліогр. покажч. - Одеса, 1974. – 155 с.
5. Москаленко, А. А. Українська історична лексикологія : (тексти лекцій із спецкурсу) / А. А. Москаленко ; Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Каф. укр. мови. – Одеса, 1972. – 64 с.
6. Павлюк М. В. Основні етапи розвитку українського мовознавства дожовтневого періоду. – К.:Одеса: Вища школа,1978. – 230 с.
7. Селігей П. О. Українське академічне мовознавство за дев'яносто років (1918–2008) / П.О. Селігей // Мовознавство. – 2008. – № 4/5. – С. 3–17
8. Хрестоматія з історії української літературної мови / упоряд. А. А. Москаленко. – К.: Рад. школа, 1954. - 95 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ

Семінар № 7

Зародження українського літературознавства. Вивчення української літератури у першій половині XIX століття.

1. Початки літературознавства у Київській Русі. Українські поетики Ф.Прокоповича та М.Довгалецького.
2. Харківська наукова школа в історії українського літературознавства першої половини XIX ст.
3. Літературознавчі та фольклористичні праці М.Максимовича.
4. Літературознавчі розвідки М.Костомарова (статті «Малорусская литература», «Обзор сочинений, писанных на малороссийском языке»).

Література

1. Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Т. 8 / Харківське іст.-філол. т-во ; Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Л. В. Ушкалов (голова) та ін.]. – Харків : Харк. іст.-філол. т-во, 1999. - 255 с.
2. Костомаров, Микола Іванович. Слов'янська міфологія: Вибрані праці з фольклористики й літературознавства. – К.: Либідь, 1994. – 384 с.
3. Костомаров М. І. Малорусская литература [Електронний ресурс] / М.І. Костомаров // Режим доступу до документу: <http://litopys.org.ua/kostomar/kos16.htm>
4. Костомаров М. І. Обзор сочинений, писанных на малороссийском языке [Електронний ресурс] / М.І. Костомаров // Режим доступу до документу:

<http://litopys.org.ua/kostomar/kos12.htm>

5. Максимович М. История древней русской словесности. Книга I. [Електронний документ] / М. Максимович. - 1839, Киев: Университетская типография. - 67 с.

6. Максимович М. Малороссийские песни [Електронний документ] / М. Максимович. - Москва. Типография Августа Семена при Императорской медико-хирургической академии, 1827. - 285 с. Режим доступу до докум.: <http://www.ex.ua/1663953>.

<http://www.ex.ua/1663953>.

7. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики : навч. посіб. / М. К. Наєнко. - К. : Академія, 2010. - 515 с.

8. Маслюк В.П. Латиномовні поетики і риторики XII – першої половини XIII ст. та їх роль у розвитку теорії літератури на Україні / В.П. Маслюк. - К., 1983 - 220 с.

9. Ушкалов Л. В. З історії української літератури XVII-XVIII століть / Л. В. Ушкалов. - Харків: Акта, 1999. - 216 с.

10. Ушкалов Л.В. Есеї про українське бароко. - К. : Факт : Наш час, 2006. - 284 с.

11. Ушкалов, Л. Сковорода та інші: причинки до історії української літератури / Л. Ушкалов. - К.: Факт, 2007. - 550 с.

12. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С. Ференц. - К.: Знання, 2014 - 511 с.

13. Чижевський Д.І. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму / Д.І. Чижевський. - Тернопіль: Феміна, 1994. - 480 с.

Завдання для роботи у групах

Поділитися на три групи (2-3). Кожна група має у творчій формі презентувати концепцію вивчення літератури певного дослідника:

1. Ф.Прокопович;
2. М.Довгалевський;
3. М.Максимович;
4. М.Костомаров.

Семинар № 8

Розвиток українського літературознавства в другій половині XIX століття

1. П. Куліш в історії української літературної критики.
2. Концепція української літератури М.Дашкевича.
3. «Історія літератури руської» О. Огоновського: структура, методологія, основні акценти.
4. І.Франко - історик літератури, літературний критик.

Література

1. Дорошенко Д. Куліш – літературний критик і історик українського письменства [Електронний документ] / Д. Дорошенко // Пантелеймон Куліш. – Київ-Лейпциг:

Українська накладня. – С. 129-151. Режим доступу до докум.:
http://chtyvo.org.ua/authors/Doroshenko_Dmytro/Panteleimon_Kulish/

2. Історія української літературної критики та літературознавства : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів: У 3 кн. Кн. 1 / Упоряд.: П. М. Федченко, М. М. Павлюк, Т. В. Бовсунівська; За ред. П. М. Федченка. – К.: Либідь, 1996. – 416 с.
3. Історія української літературної критики та літературознавства : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів : У 3 кн. Кн. 2 / Упоряд., авт. передм. та прим. П. М. Федченко. – К. : Либідь, 1998. – 352 с.
4. Історія української літературної критики : Дожовтневий період / М. Д. Бернштейн, Н. Л. Калениченко, П. М. Федченко та ін.; Відп. ред. П. М. Федченко. – К. : Наук. думка, 1988. – 456 с.
5. Куліш П. О. Твори: в 2 т. Т. 2 : Чорна рада: хроніка 1663 року. Оповідання. Драматичні твори. Статті та рецензії / П. О. Куліш ; [підготував тексти, упоряд. і склав прим. М. Л. Гончарук]. – К.: Дніпро, 1989. – 586 с.
6. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики : навч. посіб. / М. К. Наєнко. – К. : Академія, 2010. - 515 с.
7. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014 – 511 с.
8. Франко І. Тарас Шевченко і його «Заповіт» / І.Я. Франко. – Т.34. – К.: Наук. думка, 1981. – С. 386-389.
9. Франко І. Павлові Грабовському / І.Франко. – Т.34. – К.: Наук. думка, 1981. С.366-368.
10. Франко І. Дещо про «Марусю» Боровиковського та її основу / І.Франко. – Т.33. – К.: Наук. думка, 1981. С.403-417.
11. Франко І. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) / І.Франко // – Т.37. – К.: Наук. думка, 1981. – С. 374-381.
12. Франко І. Шевченкова «Марія» / І.Франко // Т. 39. – К.: Наук. думка, 1981. – С.
13. Франко І. Тарас Шевченко/ І.Франко // Т. 28. – К.: Наук. думка, 1981. - С. 112- 123.
14. Франко І. Марія Маркович (Марко Вовчок). Посмертна згадка /І. Франко // Т. 37. – К.Наук. думка, 1981. – С. 276-280.
15. Франко І. Леся Українка / І.Франко // Т.32. – К.: Наук. думка, 1981. – С. 39-42.
16. Франко І. Іван Вишенський, його час і письменська діяльність / І.Франко //Т. 28. – К.: Наук. думка, 1981. - С. 260-279.
17. Франко І. До студій над Ст. Руданським / І.Франко //Т. 28. – К.: Наук. думка, 1981. - С. 219-222.
18. Франко І. Студії над Ст. Руданським. «Ні зле, ні добре» / І.Франко //Т. 28. – К.: Наук. думка, 1981. - С. 299-304.
19. Франко І. «Мартин Боруля» І.Карпенка-Карого / І.Франко // Т.28. – К. Наук. думка, 1981. – С. 251-253.
20. Огоновський О. Історія літератури руської [Електронний ресурс] / О.Огоновський // Режим доступу до документу: <http://www.twirpx.com/file/439783/>

Завдання

1. Законспектувати одну літературознавчу розвідку І.Франка (за вибором) і проаналізувати наукову методологію дослідника.

Семинар № 9

Літературні дискусії в останні десятиліття ХІХ століття

1. Дискусія 1873-1878 рр.: учасники, основні проблеми, акценти.
2. М.Драгоманов про шляхи розвитку української літератури (за ст. «Література великоруська, українська і галицька»)
3. Основні засади народницького (критичного) реалізму в статті «Сьогочасне літературне прямовання» І.Нечуя-Левицького.
4. І.Франко про тенденції розвитку української і європейської літератури. «Науковий реалізм».
5. Полеміка Б.Грінченка та М.Драгоманова («Листи з України Наддніпрянської», «Листи на Наддніпрянську Україну»).

Література

1. Драгоманов М. П. Літературно-публіцистичні праці : У 2 т. Т. 1 : [Статті, розвідки] / М. П. Драгоманов ; Редкол.: О. Є. Засенко (голова) та ін. ; Упорядкув та прим. І. С. Романченка. - К. : Наук. думка, 1970. - 531 с.
2. Драгоманов М.П. Літературно-публіцистичні праці : У 2 т. Т. 2 : [Статті, розвідки, дописи. Вибрані листи] / М. П. Драгоманов ; Редкол.: О. Є. Засенко (голова) та ін. ; Упорядкув та прим. І. С. Романченка і В. В. Лисенка. – К. : Наук. думка, 1970. - 595 с.
3. Драгоманов М.П. Вибране : (...мій задум зложити очерк історії цивілізації на Україні") / М. П. Драгоманов ; [Упоряд. і авт. іст.-біогр. очерка Р. С. Мищук]. – К.: Либідь, 1991. – 682 с.
4. Драгоманов М. Література російська, великоруська, українська і галицька / М.Драгоманов // Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : У 3-х кн. / [упор. П.М. Федченко]. – К.: Либідь, 1998.
Кн.2. – К., 1998. – С.29-47
5. Грінченко Б. Листи з України Наддніпрянської / Б.Грінченко / Режим доступу до докум.: <http://litopys.org.ua/drag/drag204.htm>
6. Михайлин І. Методологічні пошуки в українській критиці та історії літератури ХІХ століття // Літературознавство: ІІІ Міжнародний конгрес україністів. – К., 1996. – С.56-58.
7. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики : навч. посіб. / М. К. Наєнко. – К.: Академія, 2010. – 515 с.

8. Нечуй-Левицький І. Сьогочасне літературне прямовання / І.Нечуй-Левицький // Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : У 3-х кн. / [упор. П.М. Федченко]. – К.: Либідь, 1998.
Кн.2. – К., 1998. – С. 212-222.
9. Франко І. Я. Із секретів поетичної творчості / І. Я. Франко. – К.: Рад. письменник, 1969. – 190 с.
10. Франко І. Література, її завдання і найважливіші ціхи / І.Франко // Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : У 3-х кн. / [упор. П.М. Федченко]. – К.: Либідь, 1998.
Кн.2. – К., 1998. – С.77-85.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV УКРАЇНСЬКЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ХХ- ПОЧ. ХХІ ст.: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Семінар № 11

Українське літературознавство першої половини ХХ століття:

1. Концепції розвитку української літератури поч. ХХ ст. (С.Єфремова, М.Грушевського, Б.Лепкого, О.Барвінського)
2. Літературознавчі праці М.Євшана.
3. М.Зеров про нову українську літературу.
4. Внесок М.Возняка у вивчення української літератури.

Література

1. Барвінський О. Історія української літератури [Електронний документ] / О.Барвінський / Режим доступу до докум.: <http://toloka.hurtom.com/viewtopic.php?t=16599>
3. Возняк Михайло Степанович. Історія української літератури : У 2 кн. Кн. 2. - 2-ге вид. - Л. : Світ, 1994. - 560 с.
4. Возняк М. С. Студії над українськими літописами: зб. наук. пр. / М. С. Возняк ; упоряд. Н. Федорак. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 595 с.
5. Грушевський, Михайло Сергійович. Історія української літератури : В 6 т. 9 кн. Т. 1 / Упоряд. В. В. Яременко. - К. : Либідь, 1993. - 392 с.
6. Зеров М. Нове українське письменство [Електронний документ] / М. Зеров. Режим доступу до докум.: <http://www.ex.ua/6352199>
7. Зеров М. Українське письменство [Текст] / М. Зеров ; упоряд. М. Сулима. - К. : Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2003. - 1301 с
7. Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / Микола Євшан; Упоряд., передм. та прим. Н. Шумило. – К.: Основи, 1998. - 660 с.
8. Єфремов С. Історія українського письменства = Geschichte der Ukrainischen Literatur. Т. 1 : [Від початків по М. Костомарова] / С. Єфремов ; Укр. Вільний ун-т. Филос. фак. - 4-е вид. - Мюнхен : Друк. Мачербергер, 1989. - 450 с.

9. Єфремов, Сергій. Історія українського письменства = Geschichte der Ukrainischen Literatur. Т. 2 : [Від Шевченка по початок 1920-их років] / С. 10. Єфремов ; Укр. Вільний ун-т. Філософ. фак. - 4-е вид. - Мюнхен : Друк. Мачербергер, 1989. - 496 с.

10. Чижевський Д. І. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму / Д.І. Чижевський. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 480 с.

Семинар № 11

Українське радянське літературознавство: здобутки і втрати

1. Дослідження вчених у 1920-і рр. Вульгарно-соціологічний підхід у літературознавстві у 1930-і рр.
2. О.І. Білецький в історії українського літературознавства.
3. Досягнення українських літературознавців (Є.Сверстюк, М.Коцюбинська, І.Світличний, В.Дончик, М.Жулинський та ін.) періоду «хрущовської відлиги».
4. Вивчення української літератури у 1970-1980-і роки.

Література

1. Білецький О. І. Літературно-критичні статті / О. І. Білецький. – К. : Дніпро, 1990. - 254 с.
2. Білецький Олександр Іванович. Письменник і епоха : Зб. ст., дослідж., рец. з питань укр. л-ри / О. І. Білецький ; Упорядкув., ред., прим. і передм. М. Д. Бернштейна. - К. : Держлітвидав, 1963. - 538 с.
3. Гординський Я. Літературна критика підсоветської України. – Л.-К., 1939.
4. Дорошкевич О. Підручник історії української літератури / Укр. вільний ун-т. Філософ. фак. / О.Дорошкевич. – Мюнхен, 1991. - 351 с.
5. Коряк В. Нарис історії української літератури. Ч. 1 : Література передбуржуазна / Укр. вільний ун-т ; Філософ. фак. - 2-ге вид. - Мюнхен, 1994. – 527 с.
6. Коряк В. Нарис історії української літератури. Ч. 2 : Література буржуазна / Укр. вільний ун-т ; Філософ. фак. – Мюнхен, 1994. – 527 с.
7. Луцький Ю. Літературна політика в радянській Україні 1917- 1934 / Ю. Луцький. - К. : Гелікон, 2000. - 242 с.
8. Наєнко М.К. Українське літературознавство: Школи, напрями, тенденції / М. К. Наєнко. - К. : Академія, 1997. - 320 с.
9. Журнал «Радянське літературознавство». – 1960. - №6.
10. Українське слово: хрестоматія укр. літ. та літ. критики ХХ ст.: У 4. кн. - К. : Рось, 1994. - (Бібліотека журналу "Дніпро"). Кн. 4 / В. Яременко, Є. Федоренко. - [Б. м.] : [б.в.], 1995. - 704 с
11. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014 – 511 с.

Семінар № 12

Українське літературознавство на сучасному етапі.

1. Повернення у літературознавство досліджень вчених минулої доби. Реінтерпретація творчості письменників «совєтського» періоду.
2. Полеміка про нову історію української літератури.
3. Вивчення української літератури зарубіжними українцями.
4. Становлення нової методології у літературознавстві (психоаналітична критика, наратологія, гендерні, постколоніальні студії, деконструктивізм тощо)

Література

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької.. – Л.: Літопис УПА, 2002. – 831 с.
2. Білоус П.В. Теорія літератури. Навч.посіб. / П.В. Білоус. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
3. Грабович Г. До історії української літератури. Дослідження, есе, полеміка / Г.Грабович. – К., 1997.
4. Зборовська Н.В. Психоаналіз і літературознавство : Посібник / Н. В. Зборовська. – К.: Академвидав, 2003. – 392 с.
5. Зборовська Н. В. Код української літератури : проект психоісторії новітньої української літератури / Н. В. Зборовська. - К. : Академвидав, 2006. – 502 с.
6. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики : навч. посіб. / М. К. Наєнко. – К.: Академія, 2010. – 515 с.
7. Наєнко М. Критика і літературознавство: куди йдемо? / М.Наєнко // Слово і Час. – 2010.- № 12. – С.5-10
8. Наєнко М.К. Українське літературознавство: Школи, напрями, тенденції. – К.: Академія, 1997. – 320 с.
9. Поліщук Я. Література як геокультурний проект / Я.Поліщук. – К.: Академкнига, 2008.
10. Фізер І. Літературна теорія: нормативна регламентація чи понятійне осмислення естетичного факту? / І.Фізер // Українська література: Матеріали І конгресу міжнародної асоціації українців (Київ, 27 серпня – 3 вересня 1990). – К., 1995. – С.10-12.
11. Чобанюк М. Сучасне українське літературознавство в англomовному (Австралія, Канада, США) науковому світі: методологічні аспекти [Текст]: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.06 / Чобанюк Марія Миколаївна; Дрогобицький держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка. - Дрогобич, 2007. – 20 с.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
--------------------------------	----------------------	------	--------------------------

9 семестр			
Змістовий модуль I.			
Історія українського мовознавства: періодизація, найважливіші праці			
<i>Тема 1. Основні етапи розвитку українського мовознавства. .6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	I-II
<i>Тема 2. Вивчення українського правопису: історичний аспект.. 6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	III- IV
Змістовий модуль II.			
Історія вивчення основних розділів української лінгвістики			
<i>Тема 3. Історія української лексикографії і лексикології. – 6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	V- VI
<i>Тема 4. Історія вивчення фонетики й граматики української мови. – 8 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	VII- VIII
<i>Тема 5. Українська діалектологія: історія розвитку.- 6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	IX-X
<i>Тема 6. Вивчення історії української мови. – 8 год.</i>		5	XI-XII
10 семестр			
Змістовий модуль III.			
Історія українського літературознавства: етапи становлення			
<i>Тема 7. Зародження та розвиток українського літературознавства - 6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	I-II
<i>Тема 8. Українське літературознавство в перші десятиріччя XIX ст. - 6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	III- IV
<i>Тема 9. Розвиток українського літературознавства в середині XIX ст. - 6 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	V- VI
<i>Тема 10. Українське літературознавство в останні десятиліття XIX ст. – 8 год.</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5	VII- VIII

Змістовий модуль IV.

Українське літературознавство ХХ – поч. ХХІ ст.: проблеми, перспективи

<i>Тема 11. Українське літературознавство ХХ століття: здобутки і втрати.- 8 год.</i>		5	IX- X
<i>Тема 12. Українське літературознавство на сучасному етапі.- 6 год.</i>		5	XI- XII
<i>Разом: 80 год.</i>	<i>Разом: 60 балів</i>		

Самостійна робота студентів включає : 1) конспектування, реферування, анотування наукових праць лінгвістів і літературознавців; 2) укладання бібліографічного списку до однієї теми з нижченаведених.

1. Питання походження української мови.
2. Вивчення пам'яток історії мови.
3. Історія вивчення українського правопису.
4. Дослідження з історичної фонетики.
5. Дослідження з історичної морфології.
6. Дослідження з історичного синтаксису.
7. Дослідження з історичного словотвору.
8. Лінгвостилістичні дослідження української мови.
9. Перспективи вивчення історії української мови.
10. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України: історія розвитку.
11. Інститут української мови НАН України: шляхи розвитку в незалежній Україні.
12. Питання періодизації історії української літератури: дискусії дослідників.
13. Вивчення української літератури в діаспорі: основні представники, найважливіші праці.
14. Автор літературного твору: до історії питання в українському літературознавстві.
15. Найважливіші праці з історії українського літературознавства.
16. Українське літературознавство на сучасному етапі: проблеми, перспективи.
17. Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України: історія розвитку.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Історія

вивчення української мови та української літератури» – це вид науково-дослідної роботи студентів, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень їхньої навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних та семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

✓ **Дослідницька робота - (30 балів)**

1. Орієнтовна структура ІНДЗ. Дослідницька робота має складатися з наступних розділів: 1. Вступ. 2. Основні етапи життєвого шляху дослідника. 3. Загальний огляд наукової діяльності вченого у відповідній сфері. 4. Ґрунтовний аналіз кількох мовознавчих чи літературознавчих праць дослідника. 5. Висновки. 6. Список використаної літератури.

Тематика індивідуальних робіт:

1. М.Максимович – мовознавець.
2. П.Житецький – мовознавець.
3. О.Потебня – мовознавець.
4. І. Огієнко – мовознавець.
5. М.Драгоманов – мовознавець.
6. Б.Грінченко – мовознавець.
7. А. Кримський – мовознавець.
8. С.Єфремов – мовознавець.
9. М.Ґрунський – мовознавець.
10. Є. Тимченко – мовознавець.
11. О.Курило – мовознавець.
12. А. Ніковський – мовознавець.
13. М.Калинович – мовознавець.
14. Л.І. Булаховський – мовознавець.
15. М.Костомаров – літературознавець.
16. М.Драгоманов – літературознавець.
17. О.Огоновський – літературознавець.
18. Б.Грінченко – літературознавець.
19. М.Возняк – літературознавець.
20. Д.Чижевський – літературознавець.
21. Б.Лепкий – літературознавець.
22. М.Зеров – літературознавець.
23. С.Єфремов – літературознавець.
24. М.Євшан - літературознавець.
25. М.Ґрушевський – літературознавець.

26. Ю.Шевельов – літературознавець.
27. О.Білецький – літературознавець.
28. Г.Костюк – літературознавець.
29. В.Стус – літературознавець.
30. Д. Нитченко - літературознавець.

Шкалу оцінювання подано у табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання ІНДЗ
(дослідницького завдання)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	23-30	Відмінно
Достатній	12-22	Добре
Середній	6-11	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Історія вивчення української мови та української літератури».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

Таблиця 7.2

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань дослідження.	2 бали
2.	Складання плану роботи.	2 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел (рецензій, критичних оглядів, статей тощо). Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Ґрунтовність аналізу наукової концепції дослідника, оригінальність власних думок, неупередженість суджень.	10 балів

5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції.	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	2 бали
Разом		30 балів

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія вивчення української мови та української літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	12	12
2.	Виконання самостійної роботи (домашнього завдання, конспектування, реферування наукової літератури)	5	12	60
3.	Відвідування семінарів	1	12	12
4.	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення, інтерактивна робота у групах	10	12	120
5.	ІНДЗ	30	1	30
7.	Модульна контрольна робота	25	4	100
максимальна кількість балів 334				

$$\text{Коефіцієнт: } 334 : 60 = 5,56$$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі

методи контролю:

оцінювання усних відповідей на семінарах, участі в диспутах; дискусіях, інтерактивної роботи у групах, перевірка законспектованих і реферованих наукових праць, контрольна модульна робота, відповідь на екзамені, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності
у європейські оцінки ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- лекційне заняття: проблемна та аналітична лекції;
- самостійна робота: підготовка до семінарського заняття; конспектування наукової літератури,
- індивідуальна робота: розв'язання проблемних завдань, підготовка доповідей;
- інтерактивні методи.

Х. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні підручники й посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт, екзаменаційні білети).

ХІ. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Мовознавство у найдавніший період (XI-XIII ст.).
3. Здобутки староукраїнського мовознавства (XVI-XVIII ст.).
4. Основні напрямки розвитку мовознавства XIX - поч. XX ст.
5. Мовознавство радянського періоду: здобутки і втрати.
6. Вивчення української мови на сучасному етапі: провідні дослідники, видатні праці.
7. Графіка й орфографія старослов'янського періоду. Історія кириличного письма.
8. Правопис старого українського письменства (XIV-XVII) ст.
9. Становлення українського правопису у XIX ст.
10. Розвиток графіки й орфографії на західноукраїнських землях.
11. Український правопис 1927 року.
12. Правопис 1930-х – 1950-х рр.
13. Український правопис на сучасному етапі.
14. Історія вивчення української лексики і фразеології: основні етапи.
15. Найвидатніші праці з української лексикології.
17. Староукраїнська лексикографія (XIV-XVIII ст.).
18. Лексикографія української літературної мови у XIX ст.
19. «Словарь української мови» Б.Грінченка і його роль у розвитку української лексикографії.
20. Досягнення і втрати української лексикографії в радянський період.
21. Історія вивчення української фонетики: основні етапи.
22. Історія вивчення української граматики
23. Визначні українські граматики XIX ст.

24. Вивчення фонетики й граматики у 1920-х рр. (А.Кримський, Є.Тимченко, О.Курило, Г.Голоскевич та ін.)
25. Академічний «Курс сучасної української літературної мови» за ред. Л.Булаховського.
26. Зародження української діалектології.
27. Діалектологічні дослідження XIX ст. (М.Максимович, Я.Головацький, О.Потебня, К.Михальчук та ін.).
28. Українська діалектологія XX ст.
29. Діалектологія в незалежній Україні.
30. Вивчення походження української мови. Вивчення пам'яток історії мови.
31. Дослідження з історичної фонетики.
32. Вивчення історичної морфології.
33. Дослідження з історичної лексикології.
34. Вивчення історичного словотвору.
35. Дослідження з історичного синтаксису.
36. Внесок М.Жовтобрюха у розвиток українського мовознавства.
37. Р. Вихованець в українській лінгвістиці.
38. Джерела українського літературознавства (XI-XVIII ст.).
39. Українські поетики XVII – XVIII ст.
40. Г.Сковорода в історії українського літературознавства.
41. Вивчення української літератури в перші десятиріччя XIX ст.
42. М.Максимович в історії українського літературознавства.
43. Дослідження української літератури у першій половині XIX ст.: представники, проблематика, методологія.
44. Літературознавчі праці М.Костомарова.
45. П. Куліш в історії української літературної критики.
46. Культурно-історичний напрям в історії українського літературознавства.
47. Психологічна школа в українському літературознавстві другої половини XIX ст. Психолінгвістичний метод О.Потебні.
48. Біографічний метод в літературознавстві.
49. Внесок М.Драгоманова у розвиток літературознавства.
50. І.Нечуй-Левицький у літературній дискусії 1873-1878 рр.
51. І.Франко як літературознавець.
52. «Історія літератури руської» О.Огоновського: особливості методології.
53. Основні напрями українського літературознавства в останні десятиліття XIX століття.
54. Видатні праці вітчизняних літературознавців першої половини XX ст.
55. Народницька парадигма літературознавчих праць С.Єфремова.
56. Полеміка Б.Грінченка з М.Драгомановим 1892-1894 рр.: основні акценти.
57. Авторські історії української літератури першої половини XX століття.
58. «Історія української літератури» Д. Чижевського.
59. М.Грушевський – літературознавець.
60. «Історія української літератури» М.Грушевського: періодизація, методологія, проблематика.

61. «Історія української літератури» М.Возняка: основні здобутки, особливості методології.
62. М.Зеров як літературознавець.
63. Вульгарно-соціологічний підхід у літературознавстві і його наслідки. «Історія української літератури» В.Коряка.
64. О.І. Білецький у літературознавстві радянського періоду.
65. Досягнення і втрати українського літературознавства другої половини ХХ ст.
66. Розвиток українського літературознавства поза межами України. Ю.Шерех (Шевельов) в історії українського літературознавства.
67. Основні проблеми і перспективи вивчення української літератури.
68. Реінтерпретація творчості письменників радянського періоду.
69. Полеміка літературознавців про нову історію української літератури.
70. Становлення нової методології у літературознавстві кінця ХХ-поч. ХХІ ст.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бабич Н. Д. Історія української літературної мови : Практичний курс : навч. посібник для вузів, що вивчають дисципліну "Історія мови" / Н.Д. Бабич - Львів: Світ, 1993. – 375 с.
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 231 с.
3. Білоус П.В. Теорія літератури. Навч. посібник. / П.В.Білоус. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
4. Історія української літературної критики та літературознавства : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів : У 3 кн. Кн. 1 / Упоряд.: П. М. Федченко, М. М. Павлюк, Т. В. Бовсунівська ; За ред. П. М. Федченка. - К. : Либідь, 1996. - 416 с.
5. Наєнко, Михайло Кузьмович. Історія українського літературознавства : підручник / М. К. Наєнко. - 2-ге вид. – К.: Академія, 2003. - 360 с.
6. Наєнко, М. К. Історія українського літературознавства і критики [Текст] : навч. посіб. / М. К. Наєнко. – К.: Академія, 2010. – 515 с.
7. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014. - 511 с.

Додаткова

1. Блик О.П. Історія української літературної мови: Практичні заняття : Навч. посіб. для студентів ун-тів і пед. ін-тів / О. П. Блик. – К.: Вища шк., 1987. – 208 с.
- 2.. Борзенко О. Сентиментальна „провінція”: Нова українська література на етапі становлення / О. Борзенко. – Харків, 2006. – 322 с.
3. Ващенко В. С. Українська лексикологія: семантико-стиліст. типологія слів : посібник для студентів-філологів / В. С. Ващенко ; Дніпропетр. держ. ун-т ім. 300-річчя Воз'єднання України з Росією. – Дніпропетровськ : ДДУ, 1979. - 127 с.

4. Вихованець І.Р. Граматика української мови : Синтаксис : Підруч. для студ. філол. фак. вузів / І. Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – 365 с.
5. Возняк М. Історія української літератури: у 2-х кн. / М. Возняк. – Кн. 2. – Львів: Світ, 1994 – 555 с.
6. Горецький П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горецький ; Відп. ред. С. П. Левченко. – К. : Вид-во Акад. наук Укр. РСР, 1963. – 243 с.
7. Граматика слова і граматика мови : Зб. наук. пр., присвячений ювілею Вихованця І. Р. / Редкол.: А. П. Загнітко (наук. ред.) тв ін. ; Нац. акад. наук України ; Ін-т укр. мови ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк : ДонНУ, 2005. – 273 с.
8. Григорій Сковорода : біобібліографія / Харківський держ. Ун-т ім. О. М. Горького, Центр. наук. б-ка ; [уклад.: Е. С. Беркович, Р. А. Ставинська, Р. І. Штраймиш ; вступ. ст. А. М. Ніженець]. – Харків : Вид-во Харк. ун-ту, 1968. – 184 с.
9. Григорій Сковорода: біобібліографія / Харківський держ. ун-т ім. О. М. Горького, Центр. наук. б-ка ; [уклад.: Е. С. Беркович та ін. ; вступ. ст. А. М. Ніженець]. – 2-ге вид. – Харків : Вид-во Харк. ун-ту, 1972. – 204 с.
10. Грицай М. С. Давня українська проза: роль фольклору у формуванні образного мислення укр. прозаїків XVI - початку XVIII ст. / М. С. Грицай. – Київ : Вища шк., 1975. – 151 с.
11. Граматика Івана Федорова [Текст] : [фотомеханічне відтворення оригіналу "Граматики", видрукуваної Іваном Федоровим у Львові 1574 року] / [відп. за вип. М. В. Сидоренко]. - Київ : Дніпро, 1964. - [81 с.].
12. Грушевський М. Історія української літератури : в 6 т. 9 кн. Т. 4 : Усна творчість пізніх княжих і переходових віків XIII-XVII, Кн. 1 / упоряд. О. М. Таланчук ; приміт. С. К. Росовецького. – К. : Либідь, 1994. – 336 с.
13. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурс раннього українського модернізму / Тамара Гундорова. – вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Часопис, Критика, 2009. – 447 с. – (Сер. „Критичні студії”).
14. Гундорова Т. *Femina melancholica*: Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської / Тамара Гундорова. – К. : Критика, 2002. – 272 с.
15. Державин В. Література і літературознавство: Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці / Володимир Державин. – Івано-Франківськ, 2005.
16. Дзюба І. Тарас Шевченко: Життя і творчість / І. Дзюба. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія, 2008. – 720 с.
17. Євшан М. Боротьба генерацій і українська література // Критика. Літературознавство. Естетика / Микола Євшан. – К., 1998. – С. 45 – 54.
18. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К. : Феміна, 1995. – 688 с.
19. Жовтобрюх, М. А. Історія української мови : фонетика / М. А. Жовтобрюх, В. М. Русанівський, В. Г. Скляренко ; АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : АН УРСР, 1979. – 367 с.
20. Загнітко А. П. Історія українського мовознавства в особах : наук.-навч. посібник. Ч. 1 / А. П. Загнітко ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 185 с.
21. Зеров М. Нове українське письменство // Українське письменство / М.

Зеров. – К. : „Основи”, 2002. – 1273 с.

22. Зизаній Лаврентій. Граматика словенська. - К., 1980.

23. Ільницький О. Український футуризм (1914-1930) / Олег Ільницький. – Львів : Літопис, 2003. – 456 с.

24. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України – 75. 1930–2005: Матеріали до історії / В. Г. Складенко (відп. ред.). – К.: Довіра, 2005. – 566 с.

25. Історія української літератури ХІХ ст.: підручник для студ. філол. спец. : у 2-х кн. / [заг. ред. М. Жулинського]. – К.: Либідь, 2006. Кн. 2 : Література 60- 90-х років. – 2006. – 712 с

26. . Історія української літератури ХІХ ст.: підручник для студ. філол. спец. : у 3-х кн. / [заг. ред. М. Яценка]. – К.: Либідь, 1996. Кн. 2: Література 1860- 90-х років. – 1996. – 712 с.

27. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст.: у 2 кн. : підручник / за ред. О. Д. Гнідан. – Кн. 2. – К.: Либідь, 2006. – 496 с.

28. Історія української літератури ХХ століття: у 2 т. – Кн. 1: Перша половина ХХ ст. : підручник / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Наук. думка, 1998. – 464 с.

29. Історія української літературної критики та літературознавства : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів : У 3 кн. Кн. 1 / Упоряд.: П. М. Федченко, М. М. Павлюк, Т. В. Бовсунівська ; За ред. П. М. Федченка. - К. : Либідь, 1996. - 416 с.

30. Історія української літературної критики та літературознавства : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів : У 3 кн. Кн. 2 / Упоряд., авт. передм. та прим. П. М. Федченко. – К. : Либідь, 1998. – 352 с.

31. Історія української літературної критики : Дожовтневий період / М. Д. Бернштейн, Н. Л. Калениченко, П. М. Федченко та ін. ; Відп. ред. П. М. Федченко ; Акад. наук Укр. РСР ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Наук. думка, 1988. - 456 с.

32. Історія української мови : Лексика і фразеологія / В. О. Винник, В. Й. Горобець, В. Л. Карпова та ін. ; Акад. наук УРСР ; Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1983. – 743 с.

33. Історія української мови : Синтаксис / Г. П. Арполенко, А. П. Грищенко, В. В. Німчук та ін. ; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. - К. : Наук. думка, 1983. - 503 с.

34. Історія української мови : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів філол. фак. вузів / Упоряд.: С. Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко. – К. : Либідь, 1996. – 288 с.

35. Історія українського правопису ХVІ-ХХ століття: Хрестоматія. – К.: Наук. думка, 2004. – 584 с.

36. Кислиця Д. Граматика української мови / Д. Кислиця. - Нью-Йорк : Вид-во шкільної ради, 1995.

37. Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація / Г. Ключек – К. : „Освіта”, 1998. – 237 с.

38. Костікова І. „Слово о полку Ігоревім”у сучасних дослідженнях / І. І. Костікова ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ПринтДизайн, 2001. – 152 с.

39. Крижанівська О. І. Історія української мови : Історична фонетика. Історична граматика : навч. посіб. / О. І. Крижанівська. – К.: Академія, 2010. – 246 с.
40. Луцький Ю. Літературна політика в радянській Україні 1917-1934 / Юрій Луцький. – К., 2000. – 300 с.
41. Макаров А. Світло українського бароко / А. Макаров. – К. : Мистецтво, 1994. – 287 с.
42. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років [1917-1967] : Колективна моногр. / Відп. ред. Й. А. Багмут; – К.: Наук. думка, 1967. – 455 с.
43. Моклиця М. Модернізм як структура: Філософія. Психологія. Поетика / Марія Моклиця. – Луцьк : Вежа, 2002. – 390 с.
44. Москаленко А. А. Нарис історії українського алфавіту й правопису. – Одеса, 1958.
45. Німчук В. В. Мовознавство на Україні в XIV-XVII ст. [Текст] / В. В. Німчук. - К. : Наук. думка, 1985. – 223 с.
46. Огієнко І.І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови / Упоряд. авт. іст.-біогр. нарису і приміт. М. С. Тимошик. – К. : Либідь, 1995. – 296 с.
47. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі: монографія / Соломія Павличко. – К. : Либідь, 1999. – 448 с.
48. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму / Ярослав Поліщук. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
49. Потебня А. А. Теория словесности: тропы и фигуры / А. А. Потебня. - Москва : КРАСАНД : URSS, 2010. – 196 с.
50. Потебня А. А. Мысль и язык: психология поэтического и прозаического мышления / А. А. Потебня. - Москва : Лабиринт, 2010. – 239 с.
51. Потебня А. А. Символ и миф в народной культуре / А. А. Потебня. – М.: Лабиринт, 2007. – 480 с.
52. Потебня А. А. Теоретическая поэтика : Учеб. пособие : Для студентов филол. фак. вузов / А. А. Потебня . – М. : АСADEMIА ; СПб. : Филол. фак. СПбГУ, 2003. – 373 с.
53. Русанівський В.М. Історія української літературної мови : Підручник для студентів гуманіт. спец. вузів / В. М. Русанівський. - 2-ге вид. - К. : АртЕк, 2002. - 424 с.
54. Селігей П. О. Історія українського мовознавства ХХ - початку ХХІ століть // Історія української культури: У 5 т. – Т. 5: Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. – Кн. 3: Культура та розвиток науки і технологій в Україні. – К.: Наук. думка, 2012. – С. 188–230.
55. Смілянська В. Структура і смисл: спроба наукової інтерпретації поетичних текстів Тараса Шевченка / В. Смілянська, Н. Чамата. – К.: Вища школа, 2000. – 207 с.
56. Стус В. Феномен доби (Сходження на голгофу слави) / Василь Стус. – К. : Товариство „Знання” України, 1993. – 96 с.
57. Сулима В. Біблія і українська література / В. Сулима. – К : „Освіта”, 1998. – 400 с.

58. Сучасна українська мова: підруч. для студ. гуманіт. спец. вузів / [О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.]; за ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 2008. – 487 с.
59. Тищенко К. А. Історія української мови в науковій концепції А. Ю. Кримського : Дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук (10.02.01) / Слов'ян. держ. пед. ун-т. - Слов'янськ, 2006. – 212 с.
60. Українські літературні школи та групи 60-90-х рр. ХХ ст.: антологія вибраної поезії та есеїстики / упоряд., автор вступ. слова, бібліограф. відомостей та прим. Василь Габор. – Львів : ЛА „Піраміда”, 2009. – 620 с.
61. Українське слово : Хрестоматія укр. літ. та літ. критики ХХ ст. : У 4-х кн. Кн. 4 / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко, О. Сліпушко ; Б-ка журн. "Дніпро". - К.: Рось, 1995. – 704 с.
62. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014. - 511 с.
63. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : у 3 кн. – К. : Либідь, 1998. – Кн. 2.– С. 102 – 110.
64. Франко І. Краса і секрети творчості: Статті, дослідження, листи / Іван Франко. – К. : Мистецтво, 1980. – 500 с.
65. Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму / Д. Чижевський. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 479 с.
66. Шерех, Юрій. Третя сторожа: Літ. Мистецтво. Ідеології / Ю. Шерех. – К.: Дніпро, 1993. - 590 с.
67. Шерех Ю. Пороги і запоріжжя: Література. Мистецтво. Ідеологія / Ю.Шерех. У 3 т. - Харків, 1998-1999.
68. Шерех Ю. Стилї сучасної української літератури на еміграції // Пороги і запоріжжя: Література, мистецтво, ідеології: в 3-х томах. Т.1. / Юрій Шерех. – Харків: Фоліо, 1998. – С. 161 – 195.
69. Шкандрій М. В обіймах імперії. Російська і українська літератури новітньої доби / Мирослав Шкандрій. – К. : Факт, 2004. – 496 с.
70. Шкандрій М. Модерністи, марксистки і нація: Українська літературна дискусія 1920-х років / Мирослав Шкандрій. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 384 с.

